

RAPORT
PRIVIND VIZITA PREVENTIVĂ
A
Mecanismului Național Pentru Prevenirea Torturii
în Izolatorul de detenție provizorie a Inspectoratului de Poliție or. Soroca

I. INFORMAȚIE GENERALĂ DESPRE VIZITA PREVENTIVĂ

Data: 22 decembrie 2016, *timpul vizitei* de la 12.00 pînă la 13.20

Componenta echipei :

- Radu Nicoară, membru al Consiliului pentru prevenirea torturii
- Svetlana Doltu, membru al Consiliului pentru prevenirea torturii
- Ceslav Panico, membru al Consiliului pentru prevenirea torturii
- Iurie Dubenco Secția Prevenire a Torturii a Oficiului Avocatului Poporului
- Lilian Tudosan Secția Prevenire a Torturii a Oficiului Avocatului Poporului
- Bodrug Liudmila Oficiul Avocatului Poporului
- Draghici Elena Oficiul Avocatului Poporului

Cooperarea: În timpul efectuării vizitei membrii consiliului pentru prevenirea torturii nu au avut restricții la accesul în instituție, la registrele interne de evidență, dosare. La fel nu a fost restricționată posibilitatea de a avea interviuri private cu persoanele aflate în custodia organului de poliție.

II. INFORMAȚIE GENERALĂ

Descrierea generală a instituției

Izolatorul de detenție provizorie a Inspectoratului de Poliție r. Soroca (IP Soroca) este situat în subsolul clădirii, fiind dat în exploatare în anul 1996. Scările spre subsol nu sunt acomodate pentru persoanele cu dizabilități, cu toate că din spusele personalului utilizează intrarea din curtea de plimbare în astfel de cazuri. Izolatorul este compus din 12 celule funcționale și 3 nefuncționale, spațiu de repartizare a hrănilor și altul pentru un duș. Ultimele investiții în izolator au avut loc în anul 2012, fiind alocate pentru lucrări de reparație curentă suma de 50 000 lei.

În IDP al IP Soroca sunt amplasate 4 camere de supraveghere: 1 pe hol, iar altele 3 - pe coridorul unde sunt situate celulele. Prin intermediul camerelor se poate urmări cine intră și iese în izolator, dar și în/din celule. Potrivit celor relatate de reprezentantul IDP, informația înregistrată se stochează timp de 69 de ore pe serverul instituției, păstrându-se 6 luni pe serverul IGP.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei plângeri referitor la abuzuri din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Din spusele angajaților incidente privind violențe între deținuți nu au fost înregistrate o perioadă îndelungată de timp. La fel a fost comunicat că utilizarea mijloacelor speciale și a forței fizice se efectuează foarte rar și numai în conformitate cu legislația în vigoare. Este salutar faptul că alegații de tortură sau rele tratamente din partea angajaților inspectoratului nu au fost constatate.

IV. GARANȚIILE ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

În timpul discuțiilor cu persoanele deținute în izolatorul de detenție provizorie a Inspectoratului de Poliție or. Soroca plângeri cu privire la accesul la avocat sau examinarea medicală nu au parvenit. S-a constatat că informarea drepturilor persoanelor reținute se face la nivel superficial, însă referitor la responsabilități se pune un accent mai pronunțat.

Asistența medicală

În cadrul IDP Soroca lipsesc condiții pentru examinarea confidențială a persoanelor reținute, examinarea fiind realizată de către asistenta medicală în prezența polițistului în coridor, celulă sau cabinetul său medical de la etajul 3. Acest fapt trezește îngrijorare privitor la posibilitatea documentării leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin medical.

Registru de nou-veniți în IDP completat de către asistenta medicală conține doar informație generală (numărul de ordine, numele, prenumele reținutului, anul nașterii, data plasării în IDP), fără informație relevantă despre starea sănătății, leziunile corporale constatate, maladiile depistate sau alt tratament necesar.

Pentru fiecare nou-venit, asistenta medicală completează o singură fișă de examinare medicală (o pagină standard) care nu permite înscrieri suplimentare sau monitorizarea în timp a aspectelor medicale pe întreaga perioadă de aflare în IDP. La examinarea fișelor s-au stabilit formulări de diagnosticuri incomplete și menționarea unor cicatrice sau plăgi fără descrierea necesară. Alte registre, precum pentru înregistrarea cazurilor de leziuni corporale, automutilări, declarare a greva foamei nu sunt completate.

La fel, s-a stabilit că există Registrul chemărilor Asistenței Medicale Urgente (AMU), în care medicii din ambulanță realizează înscrieri medicale cu referire la reținuți (diagnosticuri, recomandări și tratamentele efectuate). Astfel, până la 22.12.2016 au fost înregistrate 37 chemări (pentru 35 persoane). Motivul celor mai frecvente solicitări au fost: în 9 cazuri - diverse plăgi și traumatisme, 7 cazuri – infecții respiratorii, 7 cazuri – stări de ebrietate și maladii mintale (inclusiv la 2 persoane reținute cu schizofrenie), 4 cazuri – maladii ale tractului digestiv.

Este îngrijorător faptul, că acest Registrul se păstrează la ofițerul de serviciu al IP Soroca, fapt ce nu respectă confidențialitatea datelor medicale a persoanelor reținute.

Aceste constatări impun necesitatea instruirilor suplimentare a personalului medical (din IDP și asistența medicală de urgență) privitor la prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.

La fel, s-a constatat situații când reținutul avea nevoie de asigurarea continuității tratamentului dependenței de opioide, dar nu i s-a oferit medicamentul necesar (metadon), fiind prescrise doar analgezice și somnifere. Din discuții s-a stabilit că în instituție lipsesc proceduri interne de organizare a asigurării continuității tratamentului reținuților (cu diferite patologii), mai frecvent fiind în responsabilitatea rudelor asigurarea cu medicamentele necesare (de exemplu pentru reținuții cu diabet zaharat sau tratament antiretroviral). Cu atât mai mult, că acest lucru este prevăzut și în Instrucțiunea metodică cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr. 54 din 27 martie 2015.

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

IP Soroca nu este conectat la sistemul de încălzire, inclusiv IDP, fapt ce crează dificultăți atât personalului inspectoratului, cât și persoanelor reținute.

Sistemul de ventilare nu funcționează eficient, fiind persistent miros de urină în încăpere, WC-ul fiind neseperate de restul celulei, inclusiv cu urne de gunoi neevacuate.

Starea celulelor, la general, este insalubră. În fiecare celulă sunt amplasate 2 spații pentru dormit etajate (lemn), însă, din cele observate și relatate de către reprezentanții instituției, în celule sunt deținute câte 2 persoane. În aceste circumstanțe, putem conchide că la momentul desfășurării vizitei standardul național de 4 m² de spațiu locativ pentru un deținut era respectat.

Celulele din izolator nu dispun de ferestre, respectiv iluminarea, dar și ventilarea naturală lipsesc. În același timp, sistemul de ventilare artificială al instituției nu funcționează eficient.

Unii deținuți s-au plâns pe faptul că nu le sunt asigurate pături curate, cearșafuri și saltele. În general saltelele, pernele și cearșafurile sunt întregi.

Din cele relatate de persoanele responsabile din cadrul IP Soroca, dar și în cadrul interviurilor cu persoanele deținute, a fost dedus că baia nu este utilizată de reținuți, având în vedere termenul scurt de deținere a acestora în izolator.

Totuși, a fost clarificat că persoanele reținute, la solicitare, pot face un duș în izolator. Apa caldă este livrată prin intermediul unui cazan electric, iar dușul se face prin intermediul a două spații delimitate în acest scop, oferind, totuși, condiții precare igienice (umezeală persistentă a pereților, lipsă produse de igienă).

Din cele relatate de personalul izolatorului a fost dedus că hrana este preparată în cantina Inspectoratului de Poliție r. Soroca, fiind asigurată alimentarea de 3 ori pe zi.

Din discuțiile cu o persoană deținută în izolator s-a constatat că nu a fost asigurată cu hrană caldă din momentul reținerii sale, în jur de 22 ore, decât dimineața a fost servită de către angajatul izolatorului cu un ceai și o chiflă mică.

Este de remarcat condițiile insalubre a blocului de repartizare a mâncării din IDP: mobilierul defect, cu un grad de uzură avansat, pereți mucegațiți, vesela, cratițele uzate, prezentând urme de rugină pe suprafețe mari.

Din spusele responsabililor din izolator, deținuții folosesc pentru alimentare vesela proprie, de regulă (transmisă de către rude).

VI. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. Lipsa accesului la lumină naturală și iluminare artificială slabă;

Recomandare: Asigurarea plasării deținuților în spații unde să poată avea acces la lumină naturală sau iluminarea artificială să permit persoanelor deținute posibilitatea de a citi liber.

2. Celule (inclusive toaletele din celulă) murdare și prost ventilate;

Recomandare: Asigurarea deținerii persoanelor în condiții de igienă satisfăcătoare. Repararea sau schimbarea sistemului de ventilare în condițiile că izolatorul se află în subsolul clădirii.

3. Lipsa încălzirii pe timp de iarnă.

Recomandare: Asigurarea IDP cu sistem de încălzire pe timp de iarnă.

4. Toaletele din celule au fost doar parțial delimitate sau nu au fost separate deloc;

Recomandare: Asigurarea ca grupurile sanitare din cadrul celulelor să fie complet porționate (să fie separate, de la podea până la tavan);

5. Persoanele reținute nu au fost asigurate cu lenjerie de pat și sunt nevoite să doarmă pe saltele murdare, inclusive fără plapume; Lipsește vesela și produsele igienice;

Recomandare: Asigurarea deținuților cu saltele, lenjerie de pat curată, inclusiv cu veselă și produse igienice.

6. Lipsa posibilității de a coborî sigur în IDP pentru persoanele cu dezabilități.

Recomandare: Asigurarea acomodării rezonabile a accesului în izolator pentru persoanele cu dezabilități.

7. Lipsa condițiilor de examinare medicală confidențială, precum și de păstrare a datelor cu caracter personal de ordin medical.

Recomandare: Asigurarea securității datelor personale cu caracter medical și a examinării medicale a reținuților în condiții confidențiale.

8. Completarea formală a fișelor medicale, precum și descrierea neconformă a leziunilor corporale de către personalul medical.

Recomandare: Asigurarea respectării prevederilor Ordinului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (Ordinului MAI nr.408 din 31.12.2013).

9. Neasigurarea continuității tratamentului persoanelor reținute.

Recomandare: Asigurarea neîntreruptă a tratamentului, inclusiv conform prevederilor Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015.

Data aprobării raportului

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consensus de către toți membrii Consiliului de Prevenire a Torturii care au participat la vizita preventivă în Penitenciarul nr.15- Cricova

Svetlana Doltu – membru CPT, raportor principal _____

Ceslav Panico – membru CPT, co-raportor _____

Radu Nicoară – membru CPT, co-raportor _____

Mihail Gorincioi – membru CPT, co-raportor _____

Oxana Gumennaia- membru CPT, co-raportor _____